

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună 2 "

Nr-ii de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Cuvinte și argumente.

De Ioan Slavici.

II.

Încă sunt acum vre-o cincisprezece ani, cercurile hotărâtoare și-au dat seamă, că curmarea luptei dintre Români și Maghiari e un mare interes general și că primul pas pentru satisfacerea acestui interes e crearea unei legi electorale drepte, care nu jighește pe nici unul dintre popoarele din regatul ungar.

Pentruca legea să poată restabili pacea și buna înțelegere, ea trebuia să fie propusă de guvernul ungar și votată de dieta Ungariei. Nu s'a putut însă până acum constitui un guvern ungar, care voește s'o propună, fiindcă abia acum, după multe sbuciumări, au ajuns și oamenii politici ai Maghiarilor să admită, că da, crearea unei asemenea legi e în interesul Ungariei și 'n al poporului maghiar îndeosebi.

Cum are să fie legea aceasta, dacă e vorba, ca ea să fie dreaptă și să nu jighească pe nimeni în interesele lui legitime?

Românii au cerut totdeauna și cer și acum sufragiul universal adevărat, și e chestiune de prudență să ne dăm seamă, care sunt cuvintele, pentru care-l cer, și care sunt argumentele, cu care au să-l susțină.

Coroana stăruie, precum știm, și ea pentru sufragiul universal, prin care au să fie mulțumite marile masse de proletari, care dau un mare contingent pentru oștire și sporesc prin munca lor adese ori rău răsplătită bogățiile țării.

Românii, care iubesc pământul, cu anevoaia ajung proletari în adevăratul înțeles al cuvântului. Sunt rari între dânșii oameni, care nu țin să-și aibă cel puțin casa și nu își trag dela gură, ca să poată agonosi și o bucată de țarină, o livadă ori o vie. Dacă ei ar țineă seamă numai de interesele lor *particulare* și *actuale*, ar stăruie, ca dreptul de alegător să-l aibă numai ceice au cel puțin numai o căscioară, exercită ca patroni o meserie, fac negoț, ori ocupă vre-o pozițiune în societate. Cer dar sufragiul universal ca chestiune făcută celor mulți și prin munca lor folositori, ca mijloc pentru stabilirea păcii și a bunei înțelegeri.

Nu egoismul național, ci patriotismul luminat hotărăște atitudinea lor.

Poate însă și sufragiul universal să ducă în aplicarea practică la multe și mari nedreptăți.

Pentruca să fie un mijloc pentru stabilirea păcii și a bunei înțelegeri, legea trebuie să fie dreaptă, iar dreaptă ar fi numai de ar hotări, ca pretutindeni același număr de alegători să dea un deputat, căci ea nu ar da drepturi egale, dacă într-o parte a țării mai puțin, iar în alta mai mulți alegători ar alege un deputat.

O lege, care n'ar prescrie această egalitate de drepturi, ar fi o minciună convențională, un act de rea credință, punctul de plecare pentru nouă și mai înverșunate lupte.

Chiar și așa ar rămâne însă loc pentru nedreptăți!

Ori și cum ar fi combinate cercurile electorale, în ținuturile cu populațiunea amestecată minoritățile s'ar perde în majorități covârșitoare.

Românii îndeosebi, având o particulară grijă de a nu se risipi, trăesc în masse mai mult ori mai puțin compacte și ar câștiga neasemănat mai mult decât ceice ar perde.

Aceasta nu pot și nici nu trebuie să o voiască, căci au să pună interesul paciniceii conviețuirii mai pre sus de folosul de a fi trimis în dieta ungară și câțiva reprezentanți ce nu li-se cuvin.

Dacă s'ar admite dar sufragiul universal adevărat, deci nelimitat, și s'ar hotări, cum cere dreptatea, ca pretutindeni cam același număr de alegători să dea un deputat, Românii ar trebui să primească necondiționat și să susțină cu toată hotărârea, nu ca concesiune făcută altora, ci ca chestiune de dreptate ori și ca soluțiune, prin care se asigură dreptul minorităților.

Nu e în adevăr vorba de câțiva oameni, care se pierd printre masele de alt neam, căci nemulțumirea legitimă a acestor puțini e împărțită de toți conaționali lor și astfel din cauza unor asemenea nedreptăți de puțină importanță se stănesc lupte, care împedecă conlucrarea pacinică a tuturor.

Dacă e dar vorba, ca pace să fie, trebuie neapărat să se caute o formă pentru asigurarea drepturilor minorității.

„Kurucz“-ii — „labancz“-i!

În numărul său dela 12 Mai «Népszava» scrie următoarele:

Mai sunteți supărați, domnii mei, pe austriaci pe cari i-ați numit, în prosă, în vers și pe lângă sunet de vioară, «hunczut német»? Guvernul infam și mizerabil Austria vă mai sugerează sângele, după cum de ani mulți ați declarat în vorbirile program rostite în toate piețele? *Mai voiți să vă despărțiți de Austria?* Voiți să mai duceți la abatoriu, să tăiați în bucăți vulturul cu două capete, această pasere urită, care după cum scrie poetul nenea Pósa, își adâncește ciocul și ghiarele în măruntaiele nației! Mai sunteți Dvoastră aderenți călduroși ai ideilor independente, idei cari tind la desfacerea cumetriei cu austriacii, ai acestei rușini perverse de legătură în finanțe, chestii externe și diplomatice? Credeți Dvoastră, că micii zei 48-ști cari s'au instalat acum în scaunele 67-iste au dus măcar cu a zecea parte dintr'un pas mai aproape de realizare *uniunea personală*?

Ca să dovedească apoi că leii de odinioară — kossuthiștii cari se închinau lui Rákoczy — au devenit mieluși blânzi, numi-

tul organ reproduce următoarele șire apărute în «Magyarország»:

«Întâlnirea noului prim ministru austriac cu membrii guvernului maghiar a făcut *bună impresie* în ambele părți. Așa să vede că acest contact să aibă rezultatul recunoașterii deplinei lealități a aspirațiilor nației maghiare. Este de mare importanță îndeosebi părerea care s'a exprimat eri întâia oară: *relațiunile dintre cele două state să se așeze adică pe baze statornice*. Acesta este punctul de vedere cel mai important. Negocierile continue, contradicțiile ce se repetă anual nu sunt potrivite să întărească legătura dintre cele două state, **legătură încheiată pe vecie!** În locul invidiei și concurenței e neapărat de lipsă să se introducă stima și aprecierea reciprocă. Asta nu se poate ajunge însă de cât printr'o înțelegere *pe baze statornice*».

Organul socialist continuă:

Credeți că aceste expectorări trădătoare de patrie s'au scris în vre-un nemernic ziar care slugește ideilor 67-iste? Ei, așa! Toate aceste li-a scris semioficioasa «Magyarország» de azi.

S'acum, poștește, filosofează!

Prim ministrul austriacilor, pe care decenii d'arândul, ori cine a fost și ori cum dracu l-au numit, l-am tacsat în limbajul independist de anti-maghiar, vînzător al țării noastre, sfetnic rău, vagabund care ne sugerează sângele și untura, iată-l acum schimbat în domn plăcut care cu prilejul contactului reciproc a făcut *bună impresie*. De ce? Pentrucă nu Tisza nici Fejérváry se târguesc cu el, ci Andrassy și Kossuth.

Au jurat că noi numai independenți putem trăi. Basa dela 1867 trebuie nimicită, ori-ce comunitate cu Austria trebuie desființată. Și ce scriu acum? Că legătura dintre cele două state trebuie făcută pe baze statornice *pe vecie!*

Ei bine: dacă acum Dta vei fi oftând că «mégis hunczut a német», dacă vei înjura Viena blestemată, dacă vei propune, cu prilejul zilei onomastice a lui nenea Pișta, că s-o ia dracu pe Austria, să ne rupem de ea, atunci Dta vei comite tradare de țară.

Pentrucă să ne înțelegem.

Până ce n'am ajuns la putere, a trebuit să mințim după gustul nației, acum că suntem la cărmă, mințim după cum ne vine la socoteală, ca nu cumva Hohenlohe — Schillinsfürst — ori cine trăznetul — prințul să plece cu impresii neplăcute dintre noi, pentrucă, mă rog, 48 ici, independentă colo, dar noi fără Austria nu putem trăi... Cine alta spune, minte! Cine alta a spus, a mințit ș'atunci.

Din parte-ne nu credem că trebuie să mai comentăm. «Népszava» îi descrie perfect pe kuruczii ajunși — labanczi!

Șvabii din Banat.

— Un articol al ziarului «Kronstädter Zeitung» —

În numărul seu dela 11 Mai organul săsesc din Brașov, cel care inaugurase politica «verde» înmormântată de Dr. C. Lurtz, publică un remarcabil articol asupra candidărilor la deputăție a Șvabilor din Banat.

Se credeă — zice numitul organ — că Șvabii ori și-au pierdut conștiința națională ori că sunt mulțumiți cu politica maghiarilor. Altfel nu se putea explica faptul că în întreg Banatul, unde ei ar putea să joace un rol atât de însemnat, nicăiri nu au candidat ci au votat pentru reprezentanții politice șoviniste maghiare.

La alegerile din luna trecută s'a dovedit însă că nici conștiința națională nu li-e moartă, nici mulțumiți nu sunt cu politica Ungurilor. Ceea-ce nu s'a întâmplat adică de un șir întreg de ani: Șvabii au avut candidați naționali, bărbați din sinul lor, cu interes pentru soarta Șvabilor. Dacă n'au reușit să se aleagă, de astădată, cauza a fost numai lipsa de organizare. Cele petrecute sunt însă o garanție că în viitor ei vor reuși!

Numitul organ săsesc îndreaptă cuvinte de redșteptare fraților săi șvabi, zicând că nu-i destul să fii naționalist între cei patru pereți ai casei, ci trebuie manifestat acest sentiment!

Prea bine. Dorim și noi din tot sufletul ca Șvabii din Banat să nu mai tragă la carul partidelor maghiare șoviniste ci să-și aleagă deputați din sinul lor. Dorința asta am manifestat-o și prin fapte: la alegerile recente am luptat împreună cu Șvabii bănățeni și în viitor d'asemeni, unde ni-se va oferi prilej, în cercurile mixte, le vom da voturile împotriva candidaților șoviniști.

Rugăm însă pe colegii dela Brașov să îndemne și ei pe frații lor să facă același lucru și ei față de Români, iar să nu mai fie unelte stăpânirii care și acum în atâtea locuri numai cu voturile șvabilor a învins asupra candidaților naționaliști români și sârbi din Banat.

Situația politică.

Discursul lui Polónyi.

Ministrul de justiție, Polónyi, fiind ales în două colegii electorale, în cartierul IV. din capitală și Ungvár, a rostit aici un discurs ca recompensă pentru alegătorii de aici. El a declarat că din cele două mandate va păstra pe cel din capitală.

În restul discursului el accentuiază cu un cinizm fără păreche schimbarea de principii a partidului kossuthist. Nu părăsim, zice, principiile noastre, dar nu le putem acuma realiza.

Ne-am dat cuvântul de onoare și nu-l putem călca. (Dar cum l-ai călcat, dle Polónyi, față cu Khuen, când ia-i promis că obstrucția va înceta?)

Era ce începe va fi era muncii productive. Convențiile comerciale pornesc din interese economice, cari sunt anticipații naționale. (Dar ai promis că ajungând la putere nu vei ratifica convențiile comerciale, iar ți-ai schimbat părerea?)

În chestiunea reformei electorale a repetat părerea sa exprimată dăunazi, că toți cei ce vor să dărâme statul, proprietatea și religia (adecă naționalitățile și socialiștii), trebuie excluși dela drepturile politice pe cale judecătorească.

În chestiunea socială, el s'a declarat socialist, însă contrar internaționalizmului. Iarși o contradicție: de ce vrei să pedepsești pe socialiști dacă singur ești socialist, dle ministru?

Wekerle despre naționalități.

Duminică primul ministru Wekerle a fost între alegătorii săi din Timișoara, unde a ținut un mare discurs, care se poate considera drept program de muncă a guvernului.

Se înțelege a vorbit și despre chestia naționalităților. Cu multă rezervă însă, așa că

nu se prea poate deduce din cele spuse cam ce are să facă pentru ori contra naționalităților.

Iată ce a spus despre naționalități:

Programul nostru politic cuprinde restituirea ordinii legale în toate resorturile, înaintarea economică și culturală a «națiunii», nutriră și garantarea pentru viitor a acordului dintre rege și «națiune». Toate partidele au acest scop și pentru mine e irelevant raportul numeric al acestora și nici n'am căutat să influențez nici un mijloc asupra lui. (De exemplu față de partidul național al naționalităților. De sigur n'avem să ne plângem de nimic. N. R.)

Vom munci pentru a creă o nouă Ungarie în care fie care să aibă dreptul de a hotărî despre soarta sa prin votul universal. Aceia, cari ne împiedecă la săvârșirea acestei reforme, vor fi zdrobiți de ruinele ce vor urma din destrămarea totală a ordinii publice, cauzate de ei. Între aceștia sunt și aceia, cari ne acuză de lăpădarea principiilor (liberalii. N. R.), precum și cei ce nu știu așteptă cu împlinirea momentană a principiilor lor politice. (Unii dintre independenți. N. R.)

Cheia sanării divergențelor politice e a se căuta în micșorarea acestora, iar nu în creșterea lor.

Trebue să muncim împreună nu numai oamenii politici, ci și toate straturile societății, fărăosebire de lege și naționalitate. Trebuie să scot în relief aci, că ne ținem de indispensabilă datorința intrarea naționalităților în activitatea noastră. Dar nu cu prețul concesiilor, căci politica adevărată trebuie făcută nu pe baza concesiilor, ci pe baza înțelegerii. Vom susține neatăcate cadrele politice maghiare: recunoașterea necondiționată a ideii de stat maghiar, caracterul național și hegemonia politică a rasei maghiare. În aceste cadre nu vom împiedeca dezvoltarea individuală și vom trata egal pe toți nu numai din punct de vedere politic ci și umanitar.

Vom recunoaște tratatele comerciale încheiate de ministerul trecut, vom vindeca cauzele emigrării populației prin spriginirea și lățirea industriei, prin valorizarea mai bună a muncii poporului, vom face reforma dărilor, vom căuta ramuri nouă de export și industrie și ridicarea creditului țării în străinătate, vom căuta să câștigăm nouă piețe de desfacere a produselor noastre.

Campaniile unei părți a presei noastre a cauzat răcirea raportului nostru cu populația unui stat cu cari avem legături strânse economice și politice (Austria). O mică fracțiune a presei a cerat și stricarea raportului nostru cu Germania, din fericire fără rezultat.

Termină cu promisiunea, că va sprigini orașele, între cari mare viitor are și Timișoara.

Colecția Comșa.

Sub acest titlu organul cel mai valoros al Sașilor Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt din Sibiu scrie următoarele despre expoziția d-lui profesor Dem. Comșa, care să bucură de o frecvență mare atât din partea străinilor cât și a Românilor, cari petrec în Sibiu, cu ocazia sărbătorilor sfințirii Catedralei.

Ceva mai bine de un an profesorul dela seminarul preoțesc din loc Demetriu Comșa a dat în vileag un eminent op asupra țesăturilor românești. De prezent profesorul Comșa expune foarte bogata d-sale colecție de obiecte ale industriei de casă românești (circa 2000 numerii) în pavilionul de patinaj, prin ceea ce dovedește, că este un colector născut! Obiectele expuse nu aparțin unei industrii de casă, care lucrează pe sama fabricilor, ci mai vârtos acelei vechi industrii naționale, care formează o ocupație laterală a poporului agricultor român, și care se îndeletnicește cu acest soi de muncă pentru popriile trebuințe, iar nu pentru comerț.

În țările ce zac departe de centrele comerțului mare și ale comunicației se menține tot ce este original. Străvechile moravuri și obiceiuri, felul de locuit, felul de a se îmbrăca, de a-și petrece, de a cultiva pământul ș. m. d.

Aci lipsește prilejul de a schimba sau de a părăsi ocupațiile moștenite. Colecția Comșa, dovedește întocmai, că Românii Ungariei de miazăzi și din Transilvania încă n'au pierdut mult din băștinășia lor atât de remarcabilă.

Femeile lor încă tot mai țin la simplul răsboi străvechi după modele moștenite și produc lucrări, cari au tot dreptul să fie numărate la industria de artă. Special trebuie să notăm aci țesăturile pline de mătase (nr.ii 46/50 nr. 48) cari găesc aplicare la manufacturarea păstorilor ce le poartă pe cap femeile din comitatul Timiș, cunoscute subnumirea de «tulbent». Dintre țesăturile și broderiile bogate în colorii divergează sculpturile în lemn cele mai multe necolorate, însă nu mai puțin artistic executate. Aceste velințe — numai puțin decât 180 de piese diferite — și furci sunt lucrate mai ales de ciobani, cari cu briceagul numai execută creșturile adeseori foarte artistice.

Colecția sculpturilor de lemn cuprinde 432 numerii! Mai departe sunt expuse și ouă de paști foarte interesante, produsele ceramice însă cari nu sunt de origine românească sunt a să privi ca decorație. Trebuie remarcat aranjamentul bun și sistematic, care la expozițiile de mai nainte lăsa foarte mult ne dorit. La tot cazul această colecție ar merita să fie încorporată la un muzeu și credem că muzeul național român de aici sigur nu o va lăsa din mână.

Valoarea științifică a acestei colecții este foarte însemnată, dar afară de asta se oferă și pentru publicul mare o bogăție abundantă de obiecte interesante.

Instalarea fișpanului arădan.

În orașul nostru e sărbare mare: kossuthiștii nu mai pot de bucurie căci pot în fine instala pe întâiul fișpan 48-ist, pe contele Károlyi din Macea.

În piața mare s'a ridicat un arc de triumf, casele sunt pavoazate, din provincie au venit toți «tulipanosi», cu un cuvânt e bucurie mare în Izrail... Orașul eminent «mameluc» a devenit de odată cel mai înfocat oraș 48-ist.

Vrea să fie demn de numele Golgotha...

Românii nu iau parte la aceste sărbări. Ei așteaptă să-l vadă la muncă pe noul fișpan. Nu-i anticipează nici încredere, dar nici nu vor să ducă glas disonant în sala comitatului. La muncă însă și — dacă va trebui — chiar la luptă înverșunată îi va vedea dl fișpan cât de curând pe Români în sala comitatului.

Lupta dela Török-Kanizsa.

— Prin telefon. —

La ora 10 Illici are 120 voturi, Tallián 80. Nu se poate cu siguranță spune ce va fi deoare-ce nu știm încă dintre Sârbi câți se vor fi dus cu Tallián, care are altfel toate voturile ungurești și nemțești. Românii din Beba sunt toți în tabăra naționalistului sârb dr. Illici. Administrația ne face cele mai mari șicane. Grija de căpetenie a noastră e să nu să producă vre-o încăierare cu urmări tragice. Stăm mereu între popor pe care jandarmii îl provoacă continuu cu nespuse brutalități.

Impăratul Wilhelm II. în Viena.

Budapesta, 14 Mai.

Vestea, că peste o lună împăratul Germaniei va vizita de M. Sa în Viena a pus iarși în discuție atitudinea coaliției față cu Germania și întreita alianță.

Și lucru minunat, să dovedește, că întreita alianță câștigă tot mai multe simpatii în șirurile marilor germanofobi ai coaliției. Să știe că tradiția kossuthistă era potrivnică alianței cu Germania. Nu s'a uitat încă comedia tragică a lui Ugron, care voia să zdrobească cu ajutorul unei alianțe maghiaro-cehești egemonia Germaniei și a germanilor cu Austro-Ungaria, pentru a desființa armata comună — căreia tot Ugron îi furniza ovăș. Păstrăm cu toții în vie memorie declarațiile lui Polonyi, astăzi ministru de justiție, asupra bănuelii sale că toată rezistența împotriva comandai ungurești vine dela — împăratul Wilhelm. Ca opozant, aceste declarații și credințe politice, îi ședeau foarte bine ori cărui om politic ungar. Ele formau încă un puternic mijloc de a-și face popularitate, de a dobândi aureola de vajnic luptător al intereseor ungurești.

Evident însă că un astfel de bagaj politic nu putea fi prielnic unui partid de guvernământ. Trebuie deci aruncat. În mesajul tronului să va cuprinde și o accentuare a bunelor relații cu Germania și tripla alianță. Cum era să se scuze ministerul care va primi cu adânc respect și devotament acest mesaj? Iată legenda născocită cu mult viclesug din partea coaliției: În fața atitudinii coaliției ostile germanice, Wilhelm II s'a pus pe grije. Ce se va alege din întreita alianță dacă Polonyi și consoții ajung miniștri? Acesta-i motivul adevărat al călătoriei lui Wilhelm, după presa coaliției, la Viena. Cum s'ar putea liniști deci nedumeririle aliatului? Împăratul a hotărât să introducă în mesaj un pasagiu, care va risipi orice bănuială în privirea aceasta.

Nu-i așa că-i ingenioasă poveste pentru a explica cel puțin întorsătura coaliției și în chestiunea aceasta? Numai cât tot guvernul să tradează. Căci citim în ziare, că ministrul președinte Wekerle a înaintat eri M. Sale un proiect de mesaj spre aprobare. Mesajul și deci și pasagiul din chestiune nu vine deci dela M. Sa, ci dela ministru-președinte al coaliției. Pasagiul acesta (se va introduce) nu-i decât obicinuitele declarații de bune relații amicale cu toate statele indispensabile ori cărui mesaj. Pentru a scuza acest lucru obicinuit, coaliția însă a născocit o legendă neobicinuită și minciunoasă. Socotim însă că aceste minciuni justificative sunt de prisos.

Dacă nu v'ați rușinat de a vă lăpăda de celelalte principii și credințe politice ec de să faceți tocmai aici pe simandicoșii?

Telegrame.

Budapesta, 15 Maiu. Intre lucrătorii agricoli din Abádszálók și doi jandarmi s'au produs încăierări grave. Jandarmul Nagy Gyula a fost lovit cu bâta în cap, i-au luat armele, după cum a fost făcut sânge și sergentul Téglási. Acesta a avut încă atâta putere să sloboadă pușca, răbind mulți lucrători.

Seghedin, 15 Maiu. Curtea cu jurați de aici a osândit eri pe țaranul Mora Albert la 3½ ani temniță grea iar pe fii-sa Borbála la 8 ani ani temniță pentru incest (au trăit împreună și au patru copii).

Din România.

Expoziția. Dl dr. Istrati a comunicat oficial guvernului că Expoziția dela Filaret nu va putea fi deschisă la 14 Maiu cum se hotărâse.

Expoziția va putea fi deschisă la 1 Iunie. Sunt încă pavilioane a căror construcție nici nu s'a început, iar cât despre așezarea obiectelor ce vor fi expuse nici vorbă nu poate fi vre-o zece zile încă.

Comisiunea Europeană Dunăreană. Joi s'a sărbătorit la Galați aniversarea a jumătate de veac dela întiințarea comisiunei europene dunărene în baza tratatului de pace încheiat la Paris în 1856.

Evenimentele de acum 50 de ani sunt cunoscute. Folosindu-se de slăbiciunea Turciei, Rusia voia ca cestia păcii să fie rezolvată fără Franția, ba chiar în contra Franției. Totuși diferendul a fost rezolvat la Paris și spre fericirea țarilor române, conform dorințelor Franției.

În adevăr, Franția a cerut dela început, ca garanții morale, rectificarea fruntariilor Basarabiei și neutralizarea Mării Negre. Prin aceasta Franția urmărea mărirea distanței spre Constantinopol, împedecarea Rusiei de a avea un punct de sprijin pentru a putea opera în Bulgaria și de a avea o flotă în Marea Neagră care să secondeze armata de uscat.

Suprimarea dispozițiilor tratatelor cari dădeau Rusiei dreptul să intervie în principatele române avea de scop de asemenea să impedece Rusia de a pregăti ruina imperiului otoman.

În tot cazul tratatul de pace încheiat la Paris în 30 Martie 1856 între M. Sa Împăratul Franțezilor, M. S. Regina Regatului-Unit al Marii Britanii și Irlandei, M. S. Regele Sardiniei, M. S. Sultanul de o parte, și M. S. Împăratul tuturor Rusiilor, de altă parte, a avut rezultate bine făcătoare pentru țările române,

Învățătorul și rolul său social.

De ISIDOR IEȘAN.

IV.

Și e lucru de tot curios, că părinții, cam de regulă nu-și dau de loc sama de misiunea lor sfântă față de copiii lor, că de regulă ei nu sunt capabili de a crește copiii lor. După mine, eu n'aș permite nici unei părechi de oameni de a se conjugă până ce aceștia n'ar da dovezi că știu a crește. Căci a face copii aceasta nu e lucru mare, ci a-i crește, adecă a-i crește bine aceasta e misiunea sfântă a părinților.

Instinctul de a-și conserva rasa o au și animalele, a-și face descendenți aceasta o înțeleg și dobitoacele, ba și ele înțeleg de a crește copiii lor. Să observăm și să studiem numai animalele domestice și vom afla la ele destule momente admirabile cum înțeleg ele a-și crește copiii lor, ceace cu durere trebuie zis, mulți părinți, oameni fiind, neglijează de tot acesta moment etic în natură. Fiecare păreche de om, ar trebui înainte de ce se căsătorește, să se întrebe singură pe sine cu toată sinceritatea, de este ea în stare să crească copii fiitori. Căci în aceasta zace toată forța de existență și de înaintare în omenime.

Ce fericire ar fi când ei, părinții, n'ar bagateliza atât de mult acest principiu, când ei ar da mai multă atențiune misiunii lor conjugale, grele dar cu atât mai sfântă. Câți tineri n'ar fi cruțați prin acest fapt de corupțiune, de înstrăinare, de pierzare etnică, ba chiar morală.

Dacă această sarcină n'ar fi atât de grea, școala ar fi în stare să dea societății sută la sută de oameni bine crescuți. Din nenorocire, aceasta este, după modul de creștere de azi, după cosmopolismul, materialismul și toate defectele străine ce formează azi «modernismul» crasant aproape, cu nepuțință, așa că efectele pe cari nu le-au putut îndreptă părinții și învățătorii cei zeloși și moralmente ridicați, mai rămâne această activitate și în sarcina legilor moderne. Dar vai! cât de slab e respectul și efectul legii la noi în țară. Cât de slab e respectată legea, dreptatea la noi în țară de chiar apărătorii ei!

De acolo vine că creșterea lăncezește, decade pe zi ce merge și în locu-i întră rafinismul cu toți sateliții săi: minciuna, perfidia, rafinismul, aroganța, brutalitatea, etc. și corupțiunea etică și morală se lățește în sbor. Și din aceste calități constă azi o familie, o națiune, un întreg stat, iar fructele acestor organisme, acestor grupuri le vedem pretutindenea. E mărirea modernă «bellum omnium contra omnia». Unul mănâncă pe altul, și e convins că a prestat cu aceasta fapta cea mai minunată, iară statul și conducătorii supremi care constă încă tot numai din atare membrii de această categorie, e fericit de a putea guvernă astfel de mase și fiecare e un sclav al forței majore.

Din străinătate.

Deschiderea Dumei. Discursul Țarului. Petersburg. Suveranii Rusiei au sosit la orele 10 dimineața la Petersburg, venind dela Peterhof. S'au dus pe jos dela locul de debarcare la palat. Părțile orașului de prin împrejurimile palatului au fost ocupate de mase de trupe în tinuta de paradă, iar comunicațiunea oprită în fața palatului de iarnă.

Posturi și detașamente călări patrulează. Imensa sală a palatului sfatul George a început a se umplea de pe la amiază. Întăiu a sosit senatorii, generalii, funcționarii curții, șefii misiunilor diplomatice, consiliul de stat, și apoi au intrat în sala de ședință deputații îmbrăcați în costumele tuturor părților imperiului și al tuturor claselor.

Puțin înainte de ora 2 muzica întonă imnul național și curtea își făcu aparițiunea. Înainta întâiu singur împăratul, apoi veneau împărăteasa, împărăteasa văduvă, marii duci.

Ajunși în fața altarului ridicat în mijlocul salei, suveranii au sărutat crucea și apoi metropolii Petersburgului, Moscovei și Kievului au celebrat Tedeumul. Corul capelei imperiale cânta.

Împăratul se urcă pe tron, iar împărătesele, înconjurată de toți marii duci și de marele ducese steteau împrejur.

Cu o voce limpede, împăratul a dat cetire unui scurt discurs de binevenire în care și-a exprimat urările ce le face pentru binele poporului său și pentru lucrările pline de spor ale Dumei.

La cuvintele împăratului, cei de față au răspuns prin lungi și frenetice urale în timp ce Suveranii în aceeași ordine ca la venire, au părăsit sala de ședințe, pe când muzica regimentului Preobrajenski întona imnul național.

Deputații s'au dus după ceremonie, la care au asistat cu o profundă reculegere, la palatul Tauric, unde să se continue în ședința de deschidere.

Iată cuvântarea țarului către membrii consiliului imperiului și către deputații Dumei întruniți Vineri în palatul de iarnă:

«Provedința divină mi-a dat sarcina de a îngrijii de binele patriei și m'a determinat să chem pe aleșii poporului meu pentru a colabora la lucrările legislative cu adâncă încredere în viitorul senin al Rusiei.

Salut în voi pe oamenii cei mai buni ai patriei cari vă aflați aci în urma alegerii pe care am or-

donat-o scumpilor mei supuși. O muncă gravă și complexă vă așteaptă. Am încrederea că iubirea de patrie vă va însufleși și vă va uni în gând cu mine.

Voi păstra neștirbite instituțiile acordate de mine în adâncă convingere că veți depune străduințele voastre pentru a sluji cu devotament patria, pentru a lumina cerințele țăranilor, ce sunt atât de apropiați de inima mea, că veți depune toate străduințele d-voastră pentru a lumina poporul și a mări fericirea sa, având conștiința că pentru mărirea și salvarea unui stat trebuie să nu numai libertate, dar și ordine bazată pe dreptate.

Fie ca urările mele arzătoare să se îndeplinească și să vadă fericit poporul meu, fie ca să pot lăsa fiului meu un stat puternic, luminat, un stat de ordine.

Dumnezeu să binecuvinteze munca ce vă așteaptă în conlucrare cu consiliul imperiului și cu Duma.

Această zi să însemne întinerirea Rusiei din punctul de vedere moral și renașterea forțelor sale celor mai productive.

Incepeți munca la care v'am chemat și arătați-vă demni de încrederea țarului vostru și a poporului rus. Să ne sprigine Cel de sus.

Conflictul greco-român. Ziarul «Neue Freie Presse» are o telegramă din București după care, din izvor competent se afirmă cum că versiunea asupra apropiatei aplanări a conflictului greco-român nu corespunde faptelor.

Mai întâiu, încetarea unei neînțelegeri între România și Grecia e foarte problematică. În momentul de față nu se poate prevedea când vor putea fi aplanate neînțelegerile, de oarece guvernul român nu poate considera ca hotărâtoare convorbirile neoficiale cu consulul Varatassi, ci trebuie să ceară adevărate tratative oficiale, chiar cu mijlocirea unei a treia puteri.

Un om de stat, intervievat de corespondentul lui Neue «Freie Presse» a declarat că România este gata să facă unele concesii; în orice caz, renașterea oficială a dreptului Aromânilor de a face slujbele în bisericile lor în limba lor trebuie să fie prima garanție a unei bune prietenii. Nu s'a vorbit nici odată de puțința ca Aromânii în viitor să nu mai fie numiți astfel, ci elino-vlahi sau greco-vlahi.

După punctul de vedere al guvernului român, ar fi totuși cu puțință să se numească un șef suprem bisericesc, pentru două națiuni diferite în același timp, cum e de pildă metropolitul Bucovinei, care e șeful bisericesc al Românilor și Rușenilor.

Un asemenea episcop ar primi titlul de episcop elino-vlah. Armânii însă nu vor renunța nici odată la denumirea lor.

D'ALE ALEGERILOR.

Din Năsăud. 10 Maiu 1906. De un pătrar de veac domnește pasivitatea în cercul electoral al Năsăudului. Poporul ajunsese pradă corupției. Și s'au trimis în casa țării tot felul de reprezentanți, cari nu numai că nu au ajutat nimic acestui cerc, ci l-au adus aproape la ruină.

Astăzi, când după atâta amortire stricăcioasă, ca și un Mesia s'a ridicat din sinul nostru candidatul clubului național, simpativul tinăr avocat dr. Victor Onișor, astăzi abea, am ajuns și noi a ne deschide ochii și a cunoaște mulțimea de rele înrădăcinate aici, ce stau să aducă Năsăudul la ruină.

Avem gimnaziu, avem fonduri rămase dela bravii grănițeri de odinioară, pentru cari s'au luptat și au muncit din greu, pentru ca să ni-le lase curate. Și era vorba numai de o corectă administrare. Cum stau ele astăzi?

Această întrebare lasă să o deslege o peană mai competentă. În treacăt amintesc însă, că starea, în care Năsăudul a ajuns astăzi numai sistemului de nepăsare al pasivității se poate mulțumi.

Aici deci, unde românimea are atât de

multe interes de a avea reprezentantul său, aici mai mult, ca ori și unde, ar fi trebuit un reprezentant român (înțeleg român cu simț românesc, nu român à la Ciocan), un reprezentant național, care mai presus de interesele buzonariale, să aibă în vedere interesele naționale ale românimeii.

Venit-a vremea să răsune și aici buciulul de deșteptate. De pe plaiuri și văi curgeau românii călduri, călduri la alegere într-o liniște de admirat.

... Dar iată-ne și la urnă. Două grupuri stau față 'n față. De partea dreaptă românii noștri voinici, plini de nădejdea biruinței, veniți cu toții ca la cea mai frumoasă sărbătoare; de cealaltă parte o grămadă de perciunați aduși de caftane încă din ziua precedentă, de slugile stăpânirii, ca să sprijinească pe omul lui Kossuth. Și cine-i de astădată omul lui Kossuth, omul guvernului? Ioan Ciocan, profesor de limba română la universitate. O rugina bătrână, în care s'a pierdut și ultima drojdie de simț național românesc.

Și-ți era mai mare dragul să privești mulțimea de români, cari și-au lăsat plugul și au alergat să apere candidatul românimeii. Veseli și plini de conștiința marelui bine, ce-l aduc prin votul lor, intrau comună de comună la urnă.

S'a defipt și ora de încheiere pe cinci ceasuri. Voturile erau egale. Iritație colosală. Veni rezerva noastră cu profesorii în frunte. Aveam deja 27 voturi majoritate. Iritația în partida contrară creșcu. Dar deodată răsar ea din pământ vre-o 70 de perciunați închiși în Sinagogă, anume pentru ca la caz de lipsă să de lovitură de moarte candidatului nostru.

Au învins perciunații cu «stopfenziegerele» la urechi, au raportat învingerea asupra masei de români, de pe spatele cărora trăesc acestea lichele spurcate, aduse de vânt din Galiția, pentru ca să se îmbogățească de pe spatele acelora, contra cărora azi își întorc spatele, au învins viperile veninoase și liftele spurcate.

Grijiți români și mai îngrășați și de aci încolo aceste vipere și lăcuste spurcate!

Intre huiduielile, fluerăturile și fiscăiturile tuturor Românilor, îmbrânțiți de păreți și condus de un jidov perciunat, a intrat în sală cu zimbetul lui Iuda pe buze, ca să și primească mandatul, cel mai murdar, cel mai spurcat mandat ce s'a dat vre-o dată, vre-unui deputat.

Și pentru-ca rușinea să fie și mai completă și mai încoronată, un grup de jidovi începură să sare și să strige! Eljen a zsidó képviselő!

Fericiți să fiți voi neamul lui Israil, cu deputatul vostru în frunte, căci demn este de încrederea voastră.

În grupul cel mare al Românilor însă în loc de descurajare, o însuflețire de nedescris se începuse de odată.

Din sufletul alor sute și sute de români începură a răsuna deodată strigătele puternice de să trăiască dl Victor Onișor. În frunte cu mult veneratul domn dr. Teodor Mihali, președintele clubului naționalităților, — care de departe a alergat la lupta noastră națională, se porni marea de români către locul unde era încvartirat mult iubitul nostru candidat: hotelul «Rahova». Pe drum întregă românimea năsăudului s'a aliat la convoiul cel lung, care în puternice strigăte de să trăiască dr. Victor

Onișor, înainta către Rahova. Iată-ne ajunși și în fața hotelului.

De sus din fereastră ne așteaptă simpativul și înflăcăratul candidat. Din sute și sute de guri isbucni de odată puternice urale de «Să trăiască». Se făcu apoi liniște și dr. Mihali de jos, din mijlocul mulțimei aduse rezultatul alegerii și îmbărbăta pe candidat cu cuvintele: «Am căzut, dar căderea noastră înseamnă mai mult decât o învingere».

Plin de emoțiune mulțami candidatul dlui Mihali, precum și mulțimei de români pentru primirea ce i-s'a făcut și pentru sprijinul ce l'a dat fie-care cu votul său.

Ca la un semn dat, deodată din sute și sute de guri, bătrâni, bărbați, femei și copii începură să întoneze înălțătorul imn: «Deșteaptă-te române». Un moment înălțător de deșteptare națională, un moment, ca și care în Năsăud nu s'a mai pomenit. O mare de capete descoperite, bătrâni cu plete albe, bărbați în vârstă, femeii îngenunchiate ca de rugăciune și copii, plângeau cu toții. Era plânsul deșteptării, plânsul de bucurie al învingerii morale.

Era ceva ce nici închipui nu se poate a privi convoiul cel fără de sfârșit, străzile pline de românime, era ceva dumnezeiesc a asculta sublimul și puternicul imn al deșteptării, isvorit din pieptul alor sute și sute de oameni, în cari un cuget o simțire era, sute și sute de priviri ațintite către atotputernicul Dumnezeu, aducând preamărire pentru frumoasa învingere morală.

Vecinic vor rămâne cristalizate în memoria românilor de aici aceste epocale momente de o înflăcărată deșteptare națională.

Și s'a prăznuit această deșteptare națională, s'a prăznuit această învingere morală, s'a prăznuit din partea întregii românime de aici.

S'au ridicat toaste pentru clubul naționalităților reprezentat prin dr. Teodor Mihali, pentru simpativul și înflăcăratul candidat național și pentru popor care formează talpa țării.

Și s'a întonat de nou însuflețitorul imn al deșteptării naționale.

Trăiască Dr. Victor Onișor!

Năsăud, la 10/V 1906.

Mi. Lu.

Cercul electoral Săn-Nicolaul mare. Miercuri la 5/18 Aprilie 1906, săptămâna luminată, convenim în Săn-Nicolaul mare mai mulți alegători la o consfătuire amicabilă, în care era a să decide ținuta ce o vom lua față de proximile alegeri dietale. Unanim am fost de părerea a desfășura mândrul nostru steag și aceasta cu atât mai vărtos, căci germanii din Nagy-Ösz, cari se prezentară vre-o 15, ne promiteau tot springinul lor. Am convocat deci pe Duminecă la 9/22 Aprilie a. c. 3 p. m. o adunare în sala de gală a casei comunale din Săn-Nicolaul mare, la care a luat mulțime mare de alegători și în care am proclamat de candidat al nostru pe bravul, verdele și neprihănitul român dl avocat dr. Nestor Oprean. Ne-am organizat și am staverit ordinea în care candidatul își va face în cerc calea spre a-și desfășura crezul său politic și național.

Aveam timp o singură săptămână și deci Marți la 11/24 Aprilie a. c. 9 oare a. m., însoțit de vre-o 40 trăsuri, — ale bravilor Români din Săn-Nicolaul mare, au purces spre Săn-Nicolaul german. Aici candidatul în limba germană își espune programul primit cu plăcere și des aprobat. Economul din Nereu Pavel Fumor, — în un limbaj popular german, îndeamnă pe alegători a-și pune toată încrederea în candidatul nostru, carele cunoaște prea bine lipsele, neajunsurile și greutățile cu cari are a se lupta economul.

Spre ora 11 a. m. ne întoarcem în Sân-Nicolaul sârbesc, unde candidatul își espune programul în limba română și la cererea străinilor și în limba maghiară. Este cu atenție ascultat și des aprobat chiar de străini. Avocatul Sârb Stoicsits, tâlmăcește vorbirea în limba sârbă, iar economistul Pavel Fumor provoacă alegătorii cu cuvintele marelui preot Mureșan: «acum ori nici odată, să ne croim o altă soartă», o soartă bună, o soartă mai deamnă de noi desprețuind banii lui Iuda și urgisitul papricaș. Portăm peană roșie — zice el, — și să dovedim că suntem pătrunși de cântecul: roșu-i focul ce-mi străbate inima-mi plină de dor, pentru sfânta libertate și al patriei amor». Liberi să fim și liberi să și murim.

La ora 1 p. m., plecăm spre frunțașă comună germană Nagy-Ösz. Cortegiul să compune din vre-o 45 trăsuri. Eram veseli, eram mândri căci nu însoțeam candidatul din interes ci din dragoste curată și nefățărîtă. Ca la vre-o trei chilometri dela Nagy-Ösz, vedem o mare de oameni. Eram bravii locuitori germani din Nagy-Ösz, cari ne-au eșit întru întâmpinarea cu muzică, călăreți și vre-o 60 trăsuri. Convenind cu ei tinărul și înflăcărutul naționalist din Nagy-Ösz, Roth, în termeni calzi și din inimă purceși, salută pe candidatul, care emoționat îi răspunde mulțumind poporului din Nagy-Ösz, pentru deosebita dragoste manifestată. Urcăm în trăsuri și mergem spre comună. Intrarea aici a fost o intrare festivă. Eram în trăsuri și pe case mulțime de steaguri, făcute tot cu cheltuiala bravilor locuitori din Nagy-Ösz și pe cari figura cu mândrie numele candidatului nostru național dr. Nestor Oprean. Cortegiul era de preste una sută trăsuri. Ajunși la casa comună ne dăm jos și suntem întâmpinați de nesfârșite urale din piepturile celor adunați acolo, cu mic, mare, femei și copii. Candidatul urcă pe masă și în limba germană își desvoaltă vorbirea program, carea cuprindea în sine toate dorințele și durerile, date în scris de bravii locuitori din Nagy-Ösz. Foarte des și furtunos este aclamat și aprobat. Vorbesc apoi alegătorilor locuitorul și înflăcărutul naționalist din Nagy-Ösz Wolf și Nereanțul Pavel Fumor ambii în limba germană, îndemnând cu multă vârvă pe alegători a încredința mandatul unui naționalist, pentru că numai acela poartă la inimă binele și bunăstarea poporului muncitor a plugariului. Aceasta cu atât mai vârtos, de oarece plugarii formează, în cercul nostru, majoritatea covârșitoare a alegătorilor. Am întâmpinat aici multă dragoste și la alegere ne-am prea convins că a fost sinceră și nefățărîtă.

Din Nagy-Ösz am purces spre Nereu, comuna natală a mult iubitului nostru candidat. Aproape de hotar suntem întâmpinați de vre-o 20 călăreți și tot atâtea trăsuri. Aici cu cuvinte pline de dragoste este binevenat din partea preotului local Silviu Bichicean, la ce candidatul emoționat, între accentele marșului: «Deșteaptă-te române», mulțamește.

Urcăm în trăsuri. Înainte muzica, urmează trăsura în carea iau parte preotul și învățătorul local, apoi trăsura candidatului și șirul lung de vre-o 120 trăsuri. Intre bubuitul treasurilor și acordul muzicii intrăm întrare triumfală în comună unde la margine era o prea frumoasă poartă triumfală cu inscripția: «Bine ai venit», și unde o fetiță îi aruncă în trăsura un frumos buchet de flori naturale. Strada era plină de lume, iar la casa comună nu mai era loc. Tot Nereul era în picioare și eșit întru întâmpinarea mult doriului nostru candidat. Ajunși la casa comună, care e vis-à-vis de biserică, urale nesfârșite sguduiau văzduhul, întrerupe din când în când prin bubuitul treasurilor. Aici o alta fetiță îi predă un buchet de flori naturale, urând candidatului izbândă.

Ori unde priviai întâlneai ochi scâlțați în lacrimi de bucurie. Urcă candidatul pe masă și își desvoaltă programul în limba română, arătând înainte bucuria și dragostea sa cu care a venit în comuna sa natală, și carea o nutrește față de consătenii săi. Vorbirea a avut mare efect căci fu des aclamată și aprobată.

Locuitorilor germani le expune în limba germană programul său. Urcă apoi tribuna fratele candidatului, parochul din Cenad, Terențiu Oprean și în calde cuvinte de dragoste laudă pe bravii Nereenți sperând, că votul lor va fi dat numai pentru fiul acestei comune, pentru dl Dr. Nestor Oprean, aceasta cu atât mai vârtos că a desfășurat un steag mândru, un steag frumos pe carele în mâni i-l-au pus, pe lângă alții,

frunțașii acestei comune. Înflăcărutul naționalist din Nagy-Ösz, verdele germani, Roth zice cam următoarele: «Voim să fim fii adevarați iar nu vitregi ai acestei patrii. Dacă candidatul Oprean lucră pentru binele poporului român, nu ne putem noi germanii închipui, ca noi să nu ne folosim tot de acel bun. Românii au fost atât de buni, de ne-au rugat chiar ca noi germanii să ne punem un candidat național. Durere însă noi poporul așa zis cult, nu avem inteligență cu inimă față de noi poporul de jos. Inteligenții noștri, vorbind măcar numai 4—5 cuvinte maghiare, nu sunt cu noi, ci contra noastră, sunt în tabăra streină. Aceasta e cauza de am sprijinit și rugat pe Dr. Nestor Oprean a primi candidatura. Suntem numiți popor cult, dar desprețuindu-ne limba, din înălțimea în carea ne aflăm, vom ajunge mai desprețuiți ca țiganii». S'a dovedit de bun orator și naționalist, un ce cam neobicinuit printre locuitorii germani. A fost des aprobat și aclamat. Fiind cam târziu bravii Nereenți petrec până la hotar pe scumpul lor candidat, care să îndreaptă spre casă, spre Sân-Nicolaul-mare. Astfel fu petrecută ziua primă, carea multă grije a înșufat contrariilor și carea scoase pe domni din sărite și începură cu papricașurile, momeli și arginții lui Iuda.

Mâne zi Mercuri la 12/25 Aprilie pe la 9 ore a. m. cu vre-o 40 trăsuri plecăm spre Cenaduri. Suntem întâmpinați de bravii Cenăzeni cu banderiu și vre-o 30 trăsuri. Învățătorul D. Bozian în termeni calzi bineventează pe candidat, care îi mulțamește și pornim spre Cenadul german. Aici candidatul vorbește în limba germană. Economistul P. Fumor și aici în limbajul popular german vorbește îndemnând pe alegători a-și da votul lor pentru candidatul nostru desprețuind banii și papricașul. Să alegem deputat — zice — care cunoaște suferințele noastre, și care caută a le și îndreptă, ear nu magnați, baroni și grofi, cari numai cu ocaziunea alegerilor să apropie de noi ca să le dăm votul.

Ajunși în Cenadul-sârbesc suntem plăcut surprinși. Naintea școalei o fetiță predă un prea frumos buchet de flori naturale candidatului însoțit de o alocuțiune curată, în care zice un bine ai venit și dorind mult noroc și izbândă. Candidatul mulțamește și plecând, calea i-se umple de flori aruncate de drăgălate felite îmbrăcate în haine sârbărești. Ajunși la casa comună suntem foarte afabil primiți de cătră notarul comună, un ce foarte rar și băcător la ochi. Aici candidatul vorbește, — foarte des aprobat, — în limba română apoi germană. Dl neguțator Zarici tâlmăcește vorbirea în limba sârbească, iar preotul S. Bichicean îndeamnă poporul a să grupă cu dragoste în jurul steagului desfășurat de dl dr. Nestor Oprean, care este și trebuie să ne fie tuturora sfânt. Am fost apoi cu toții bine ospățați de afabila doamnă Terențiu Oprean, unde ne-am aflat bine. După amez o ploaie torențială cu vânt ne-a oprit în Cenad deși voiam a merge spre Keglevichháza. Aceasta fu ziua doua, care încă ne promitea nuli și care încă a contribuit mult la mărirea fricei în partidele contrare, căci de loc neprihănitul și marele patriot cu nume câștigat prin 5 pițule Vadsz, alarmă lumea cu placatele sale, că maghiarizmul e în pericol, ridicându-și hydra naționalităților capul.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI.

A R A D, 15 Mai 1906.

— **Concertul Corfescu.** Duminecă seara s'a dat în sala hotelului Crucea Albă concertul d-lui N. Corfescu, bariton, cu concursul doamnei Maria Corfescu, soprană. Publicul aradan s'a arătat nepăsător față de concert. Cei cari au asistat — Români și Unguri — unii au aplaudat, altora nu le-a plăcut. Foile maghiare de azi laudă însă foarte mult și pe dl și pe d-na Corfescu. Adevărul este că amândoi au voce d'un rar volum, îndeosebi are voce strajnică dl Corfescu. Ca să placă însă tuturora, trebuie ca în piesele de concert să se arate mai preparat, mai stăpân pe finețele artei.

— **Regele Carol.** O telegramă din Lugano anunță că strarea sănătății M. S. Regelui României s'a îmbunătățit.

Majestățile Lor au făcut o excursiune cu automobilul la Milan.

Dupăcum s'a mai anunțat Suveranii vor pleca la București zilele acestea prin Milan, Veneția și Budapesta.

Pare hotărît că Suveranii nu se vor opri la Viena.

— **Batjocuirea legilor.** Notarul Gui din Cinteiu își face de cap. Ni-s'au înfățișat adică Luni 8 alegători din Cinteiu, cari ni-au povestit cum pentru nimic — căci nici un păcat n'au săvârșit — au fost duși de jandarmi la Chișineu și puși în temniță, de unde n'au scăpat decât după ce i-au ascultat judele de instrucție, care și el se miră și-i întreba că de ce i-au adus acolo jandarmii, și după ce peste 30 trăsuri pline cu cinteiani au venit să pună mărturie bună și să ia ori ce cheazășie.

Numele celor 8 frunțași, prigonii este Ilie și Florea Bej, Ion Raț, Ion Samoșan, Mihai Mercea, Ion Muntean, Ioan Barzu și Petru Oarga. Toți votaseră cu Russu Șirianu și de bună samă că de aceea jandarmii au vrut să-i facă de ocara satului. Noi însă îi știm pe toți oameni de treabă, Români cu dragoste pentru nație, cari nu și-au vândut neamul și legea, nici drepturile cetățenești și dacă au trebuit să și sufere, asta numai spre fală le poate fi.

Cât despre notarul Gui și cei doi strajameșteri cari îi duseseră între baionete la Chișineu, frunțașii români aradani vor face arătare, căci asta tot nu merge: oamenii pacinici și frunțași în sat, să fie arestați iacă așa, de dragul nu știu cui, ci pedepsiți să fie cei cari își bat joc de legi.

— **Le Courrier Europeen** în numărul său de 11 Maiu aduce un raport despre alegerile din Ungaria, arătând succesele reportate de cele trei naționalități aliate: Români, Sârbi și Slovaci.

— **Primatele Vaszary,** care abia a scăpat teafăr de boala grea, îndată ce a putut să lucreze, a ținut să dea încă o dovadă că e de șovinist și cum catolicismul vrea să-l folosească întru maghiarizarea naționalităților. Ziarele ungurești sunt adecă pline cu laudă la adresa numitului prelat pentru-că el într-o adresă invită pe abatele dr. Iordan, presidentul școlii catolice, să facă de urgență un plan de învățământ conform căruia în școlile catolice nemaghiare limba maghiară să fie predată cu succes mai mare. Se vede că grăbește Vaszary. Ii e teamă că moare înainte de a-i auzi pe toți nemaghiarii vorbind ungurește!

— **Tragedie zguduitoare** s'a întâmplat zilele acestea în Sofia. Învățătoarea Claudia Stoianovici era adică de mai multă vreme jeloasă din pricina unei eleve, Raina Bucarov. Găsind pe elevă în casă cu bărbatul său, a trecut în camera dealături și luând din cutia mesei revolverul bărbatului său, s'a împușcat. Elevă îngrozită, după ce a scris, că fără învățătoarea sa nu poate trăi, s'a spânzurat și ea de un pom, în grădină.

— **Se. bare națională în Viena.** Primim din Viena următoarele:

Vă invităm cu toată stima la sărbarea de 3/16 Maiu împreună cu o excursiune la Hütteldorf, Miercuri, în 16 Maiu n. Locul de întâlnire stațiunea Hütteldorf-Stadtbahn între orele 2—3 după amezii.

La caz de timp nefavorabil o convenire socială în restaurantul «zum grünen Tor» (Rain, VIII Lerchenfelderstrasse 14) la orele 8 seara. Cu toată stima: *Horia Petra-Petrescu*, student în litere. *Dr. Sterie N. Ciurcu*, medic.

— **Restaurarea Conzistorului.** «Foia Diecezană» din Caransebeș scrie: Ieri la orele 12½ din zi s'a terminat sesiunea sinodală din anul acesta, după ce toate agendele au decurs în mod liniștit. Despre agendele cari și-au aflat rezolvirea în actuala sesiune vom aduce raport detaliat în nr.ii următori ai foii noastre. De astădată amintim de restaurarea Conzistorului, care s'a făcut în ședința de ieri. Au fost aleși următorii asesori: Senatul bisericesc. Onorari: Ioan Pepa. Senatul școlariu. Ordinari: Dr. Dimitrie Cioloca. Onorari: Andreiu Ghidiu, Mihail Juica, Trifon Miclea, Patriciu Drăgălina, Titu Hațieg, Ioan Marcu, George Martinescu, Ioan Nedelcu, Iosif Stoieneț. Senatul episcopesc. Ordinari: Aurel Moaca. Onorari: Dr. Petru Barbu, Ioan Pinciu, Spiridon Șandru, Ioan Budințian, Constantin Burdia, Iulian Ianculescu, Dr. George Dobrin, Dr. Petru Zepeneag, Dr. Mihail Brădicean.

— **Hymen.** Tinărul Nicolae Hărduțiu, învățător în Aciura, a fidațat pe amabila Dșoară Silvia Tomșa, fiica învățătorului George Tomșa din Holmizeș. Felicitările noastre!

— **Mărioara Dogé și Dr. Emil Monța,** fidațaji.

Felicitările noastre!

— **Banchet.** «Unirea» scrie: Joi sara s'a dat în onoarea deputatului Dr. Iuliu Maniu, avocat arhidiecezan, un splendid banchet în marea și frumos decorata sală a hotelului «Univers». — Au asistat la acest banchet toată inteligența blăjană, profesori, avocați, medici, preoți și meseriași, în frunte cu Rvsmii canonici Dr. Victor Szmigelski, Alesandru Uilăcan, Dr. Izidor Marcu și Stefan Pop, în total 89 persoane. Primul toast l-a ridicat canonicul Dr. Marcu, care salută pe noul deputat în alese și foarte frumoase cuvinte, ca pe unul, care va avea să lupte și de aci înainte pentru drepturile poporului român. A răs-puns Dr. Maniu, foarte plăcut atins de această nouă manifestație de simpatie și dragoste, ce i-o arată publicul nostru și promite să fie un reprezentant sincer și energic a neamului românesc în dieta țării, unde va nizuți cu toate puterile să țină sus steagul aspirațiilor și postulatelor naționale. Aclamațiuni generale și îndelungate acoper cuvintele vorbitorului. Șirul toastelor se continuă și spiritul dragostei și a entuziasmului stăpânește până la sfârșit inimile tuturor.

— **Despre Dumă.** Asupra solemnei înăugurări a Dumei se dau următoarele amănunte:

Un deosebit interes a stârnit intrarea deputaților în sala tronului. Unii au apărut în bluze ca lucrătorii; reprezentanții cazacilor au venit în uniformă, armenii cu turbanul și beretele, preoții catolici și ortodoxi în hainele preoțești.

Să notează că țarul era întru câțva gânditor; țarina purta o minunată toaletă de mătase albă cu o lungă trenă brodată cu aur; pe cap avea o diademă de perle și părea foarte mișcată. Țarina-mamă însă era nepăsătoare.

În timpul lungii ceremonii religioase s'a observat că mulți deputați țărani nu-și făceau cruce.

Țarul și-a citit discursul, pe care îl înmănașe ministrul Curței, baronul Frederiks, cu liniște și glas tare.

Când Curtea părăși sala, toți funcționarii izbucniră în strigăte de: «Trăiască»; numai deputații rămaseră tăcuți.

Asupra ședinței inaugurale a Dumei se dau următoarele amănunte:

Președintele Muromzew, de îndată ce fu ales, invită pe cei ce nu erau deputați să părăsească amfiteatrul. Deoarece doi funcționari mici nu se mișcau, repetă: «Rog pe domni să se supună regulamentului Camerei și să-l respecte. Rog deci pe cei doi domni să iasă».

Expeditorul din Frankfurt de Main, Mensinger, a făcut o descoperire grozavă.

Într'o ladă mai mare sosită din străinătate, din care se exală un miros grozav, s'a găsit un cadavru tăiat în bucăți. Autoritățile au deschis o anchetă.

— **O profeție particulară.** Prin catastrofa teribilă produsă de cutremurul de pământ din America, s'a nimicit și statua romancierului celebru Robert Stefanow.

Acest scriitor încă și în ajunul morții a preamărit dezvoltarea accelerată a acestui oraș. Într'un articol scrie următoarele:

«Abea o generație a fost destul ca dintr'o regiune mlăștinoasă să se ridice un oraș înfloritor, de lume. Între noi mai trăesc persoane, cari își aduc bine aminte, că în locul palatelor erau mlăștine și iată, că această dezvoltare s'ar potrive în lumea basmelor, care pare a realiza poveștile din o mie și una de nopți.

Nici nu se poate alcum, de cât ca oamenii cari au zidit acest oraș, să simtă mereu aceea, ce simte un om, care se îmbogățește pe neașteptate, și pândește, când îi alunecă din mâni comoara abea câștigată. Nici eu nu pot să scap de impresia, că vom păși și noi ca sculptorul, care și-a terminat opera superbă, dar din lut, și într'o clipă întreaga-i creațiune, s'a nimicit».

— **Iepurii de casă.** Societatea economică din Budapesta a început de curând o vie propagandă pentru creșterea și înmulțirea iepurilor de casă.

Față cu scumpirea continuă a cărnii de vacă, ungerii cred că creșterea iepurilor de casă ar fi o adevărată binefacere pentru clasele sărace, care nu-și prea tot plăti luxul de a mânca zilnic carne.

Iepurii de casă, după cum arată societatea economică ungară, se pot ușor prăsi, întreținerea lor e puțin costisitoare, au carnea gustoasă, iar pielea are căutare.

Precum se vede, ungerii au găsit un mijloc foarte ingenios ca leac în contra încăpăținării lor de a ține fruntariile închise pentru vitele din România.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer,** Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3.30—4.40—6.60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Lechner și Fleischer*, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— **Beția duce la păcat și mizerie.** Atragem atenția asupra anunțului „Am fost bețiv” al spițeriei lui Frankl Antal din Seghedin.

Economie.

Arad, 15 Mai 1906.

Grindină. Ne vine trista știre, cumcă în hotarul Gătaei, Șipăului, etc. s'a descărcat așa de înfricoșată, grindină peste sămănăturile de pe hotară, încât bieții agricultori, ce biet a mai scăpat din pae, se trudesca a cosi, adunându-le ca nutreț de vite; iar holdele pe cari grâul era de o rară frumusețe, acuma le ară spre a le sămăna cu cucuruz.

Suntem convinși, că durerea celor păgubiți e mare și căința colorce au întrelăsat a-și asigura sămănăturile fără nici un folos.

Noi am îndemnat publicul nostru agricultor destul de timpuriu, să nu pregete cu asigurarea sămănăturilor, și stăruim a-l îndemna, să grăbească cu asigurarea celorce au scăpat ca să n'o pătească mai rău.

Banca de asigurare «*Transilvania*» din Sibiu are mai în fiecare comună agentura sa, care stă bucuroși la îndemână, și face toate înlesnirile posibile on. public doritor a se asigura și în contra primejdiei de grindină.

Producțiunea cerealelor. Producțiunea totală a cerealelor în lumea întreagă ar atinge cifrele următoare, după o statistică făcută în Statele-Unite:

Grâu	878.312.000	hectolitri
Porumb	890.513.000	»
Orz	314.270.000	»
Ovăz	898.645.000	»
Secară	497.892.000	»

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 14 Mai.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100-clgr.)	16.62—16.64
Secară pe Aprilie	13.60—13.62
Orz pe Aprilie	15.82—15.84
Cucuruz pe Mai	13.32—13.34
Grâu de toamnă pe 1906	13.76—16.78

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16.62—16.64
Secară pe Aprilie	13.56—13.58
Ovăz pe Aprilie	15.42—15.50
Cucuruz pe Mai	13.36—13.38
Grâu de toamnă pe 1906	16.76—16.78

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15.10—15.20
79—100	—
Secară: 100	12.20—12.30
Orz: 100	13.50—13.60
Ovăz mercantil 100 klgr.	14.10—14.20
cernut 100 klgr.	13.30—13.30
Cucuruz nou 100	13.00—13.10
vechiu 100 klgr.	—

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158.—
mic	160.—
brut mare	156.—
mic	158.—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Teodorovits Milán

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ
Timișoara-Fabric

Prăvălia:
Strada Principală
Nr. 15.

Atelierul:
Strada Kőrto în
casa proprie.

Lumini de ceară 1 kg. 1 cor. 60 fileri.
Aluate 140 bucăți — 2 coroane

Tipărituri ieftine și cu gust lucrate și având în vedere calitățile alese de hârtie ce se cere, comandați spre

»»» mulțumire la »»»

Tribuna.

»»» Tipografia d-lui G. Nichin, »»»
»»» Arad, Deák Ferencz-u. 20. »»»

HUGYECZ ROZA

Croitorie de haine englezești și franțuzești pentru femei

ARAD, Kapolna-u. 4.

Primește spre efectuare orice lucru din bransa aceasta, în orice formă, precum și haine pentru copii pe lângă execuție fină și prețurile cele mai avantajoase.

Cere sprijin binevoitor: **HUGYECZ ROZA**

Vinzare de **VIN** în mare și mic. producție proprie din podgoria Șriei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Schiller (roșu)	56 „
Vin roșu vechiu	cor. 1.—
Rachiu de drojdi, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quirini Sándor** Arad, Aulich Lajos-u. 7/e.

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nro. 12.

Locuința mea căla I Martie: strada Deák Ferencz în casa lui Melrovitz.

Primește spre efectuare orice lucru ce se ține de un zugrav, precum: decorarea interiorului de bisorici, sale, casele, etc. și zugrăviri de teatru și tablouri. Efectuează lucruri din provincie. Fac la dorință planuri de lucrări în cinste.

Am fost betiv

până-ce nu am folosit *medicina antialcoolică a lui FRANKL.*

Femea mea mi-a pus-o în băntură, și cum acest medicament nu are nici miros și nici gust, — fără stirea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-e scîrbă de orice băntură spirțuoasă. Recomand ori și cu acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readus fericirea în mil și mil de familii. Nu e stricăcios sănătății! Un flacon întreg e 5 coroane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spîterie SZEGED, Felső-város 20.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștiga în prăvălia lui

Czernóczky Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-tér nr. 2.

Sesoul de primăvară și de vară pe anul 1906.

STOFE VERITABILE DE BRÜN.

O garnitură de 3-10 metri pentru haine bărbătești (sacco, vestă și pantaloni) costă:
 Cor. 7.—, 8.—, 10.— calitate bună
 „ 12.—, 14.— calitate foarte „
 „ 16.—, 18.— „ fină „
 „ 21.— calitatea cea mai fină „

O garnitură pentru haine negre (redingotă) 20 cor — Tot din magazinul firmei recunoscute ca solide

SIEGEL-IMHOF, BRUN

să pot cumpăra tot felul de stoffe pentru pardisic, loden pentru turiști, mătase-camgaru etc. în prețurile fabricii. — Mostre să trimit gratis și franco. — Pentru transport iau răspunderea. — Mare favor pentru particulari, ocaziune de a cumpăra cu prețul original al fabricii.

Nouă compactorie de lux!

Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public că, am deschis în Arad (palatul Minorităților) o admirabilă

compactorie de lux și cărți comerciale

unde se pregătesc tot felul de legături fine și durabile, paspartouri, carneturi familiare, colecții de chipuri, cassette, etc în piele, plūs sau mătasă, în orice formă și pe lângă prețuri convenabile.

În lucrurile tehnice mă pricep foarte bine, și mă angajez să pregătesc schițarea de planuri punctual și în mod practic.

Cu deosebită stimă: **Mayerhoffer Adolf**, Compactori, în Arad bită stimă: (Palatul Minorităților).

Se primesc îndată o fată și un băiat la învățătură.

MÁLICS J. sculptor și măsar **ARAD**, Str. Közép nr. 16.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de sculptorie din Arad, strada Közép nr. 16, care e aranjat conform recerșințelor moderne, se pregătesc

dormezele,

mobiliare de salon etc., etc., după stilul cel mai nou și după execuția cea mai frumoasă.

Mai departe în atelierul meu se găsesc

tot felul de mobile

prin ce mă aflu în plăcuta poziție, ca comanda cele mai mari să le efectuează pe lângă prețurile cele mai favorabile, în timpul cel mai scurt, posibil.

La dorință pot se dau deslușiri cu privire la prețuri, comanda din provincie se fac cu reînțoarcerea poștei.

Cerând comanda DVoastre, rămân

cu deosebită stimă **Málcs J.**, sculptor și măsar Arad, str. Közép nr. 16.

IOAN JABLONSKI

ATELIER DE GRAVURĂ

TIMIȘOARA — Strada Sârbească — Nro. 7.

Extraordinar! Gravuri artistice în oroage, monograme, convexe, și embleme din aur și argint. Efectuarea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Cliché de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigle și peceti din oțel și aramă roșie. Inscrupții pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute precum și site gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și luera în modul cel mai artistic.

◆◆◆ Serviciu conștient și prețuri ieftine! ◆◆◆

În prețuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atențiunei p. t. publicului din loc și din provincie care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe lângă garanță tot felul de lucrări din bransa zidariei anume: case de arindă, case private, cartele de vară și grânare precum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a pavagelor de ciment și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spese.

IN ATENȚIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracssek Ignác

zidar calificat și antreprenor de zidiri

Arad, strada Válásztó nr. 62. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc și provincă, pentru orice fel de lucrări în această branșă, ca: case de chirie, case particulare, vile și zidiri economice, asemenea primește și reparare ade zidiri vechi, pe lângă garanță și prețuri foarte estime.

Planuri și budgete face pe prețuri convenabile.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

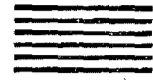
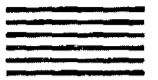
unde de altfel având prăvălie, în garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o țurile cele mai avantajoase. o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, olururi, piuguri (Şeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigării miel și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinarilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea isprăvită acum a clasei a VI. am fost în plăcuta poziție de a plăti clienților mei câștigul principal de

400,000 DE COROANE.

Tot la tragerea trecută au câștigat clienții mei următoarele câștiguri principale:

400,000	cor.	cu numărul	19406
60,000	”	”	3952
30,000	”	”	88873
30,000	”	”	42778
20,000	”	”	88000
15,000	”	”	97214
10,000	”	”	71772

Basat pe acest noroc mic în felul său, pe care singur l'am ajuns, ofer onorațiilor mei clienți losuri pentru clasa I-a XVIII trageri, ce va avea loc în **23 și 25 Mai.**

Intregi

De jumătate

De pătrar

O optime

12.—

6.—

3.—

1.50 cor.

Toți clienții mei primesc bilete de cheque cu cari să trimet banii fără de a plăti porto. Fiind căutarea mare, rog pe clienți să grăbiască înainte de a mi-să isprăvi losurile. Inmulțiți numărul acelor fericiți, cari pot zice că s'au îmbogățit prin firma norocoasă

Banca GAEDICKE**BUDAPESTA, KOSSUTH LAJOS-UTCZA 11.**